

ساعات امتحان: ۸ صبح	دیپارستان نمونه دولتی سلمان فارسی	نوبت امتحانی: دی ماه ۹۹
وقت امتحان: ۹۰ دقیقه	رشته: انسانی	پایه: دهم
تاریخ امتحان:	نام دبیر: خانم	شماره کلاس:
تعداد سوالات: برگ	امضای دبیر:	نمره باحروف:
		نمره برگه:

بارم	سوال
	زبانی شناسی (۶ نمره) ۱- در این بخت واج آرایبی به کار رفته است. بنویسید این آرایبی در چه واج هایی دیده می شود؟ (۱) کرامت کن دروری درد پرورد دلای در وی درون درد و برون درد ۲- آرایبی واژه آرایبی را در این بخت نشان دهید. (۱) آدمی در عالم خاکی نمی آید به دست عالمی دیگر بیای ساخت وز نو آدمی ۳- سجع را در این جملات نشان دهید. (۱) الف) هر که را زر در ترازوست، زور در بازوست. ب) آن که بر دینار دسترس ندارد، در همه دریل کس ندارد. ۴- نوع سجع را در این جملات معین کنید. (۱.۵) الف) تری متفق سرحاحت بودند و شریک رنج و راحت. ب) از اندوه بیخون زکایدی که آماج نی بلایید. ج) خلاف راه صواب است و نقض رای اولوالالباب. ۵- هر یک از آرایبی های سجع، واژه آرایبی و واج آرایبی را در این ابیات نشان دهید. (۱.۵) الف) از در درآمدی و من از خود به در شدم ب) هنگام تنگدستی در عیش کوش و مستی ج) ای مست شب رو کجستی؟ آلی مه من رهت؟ گویی کز این جهان به جهان دگر شدم کاین کجای هستی قارون کند گدا را گر رهستی پس چجستی؟ ای همدم تنهای دل موسیقی شعر (۶ نمره) ۱- آلی محتوا و وزن این ابیات هماهنگی دارد؟ (۱) الف) آه مظلومان چو آتش در مکن پنبه است ب) غم آمده غم آمده انگشت بر در می زند چون فتد اینجا به آنجا هم سراجت می کند هر ضربه ی انگشت او بر سینه خنجر می زند ۲- پس از عاطفه مهم ترین و موثرترین عامل در شعر، ..... است. (۰/۲۵)

۳- درباره ی عواطف و حسّ و حال حاکم بر این ابیات بنویسید. (۱)

الف) مکن کبر و به عدل و داد می باش
 ب) الا وقت صبح است، نه گرم است و نه سرد است   نه ابر است و نه خورشید، نه باد است و نه گرد است
 قدم بر عدل نه، آزاد می باش

۴- صامت ها و مصوّت های مصراع اول بخت زی را مشخص کنید. (۰.۵)

ای آسمان تباه مکن روزگار من
 خواهی ز صفحه محو کبری اعتبار من

۵- این بخت را به هجاهای تشکلی دهنده، تجزیه کنید و علامت هر هجا را بگذارید. (۱.۵)

گر هزاران دام باشد در قدم
 چون تو با مایی نباشد هیچ غم

۶- در کدام یک از این کلمه ها، مصوت بلند (ی) وجود دارد؟ (۰.۲۵)

سریلاب - موه - پیغام - طسمن

۷- کدام یک از ابیات زی از تکرار رکن (U - -) ساخته شده است؟ (۱)

الف) نکوهش مکن چرخ ریلوفری را
 ب) سر آن ندارد امشب که برآی آفتابی
 برون کن ز سر باد و خیره سری را
 چه خطالی ها گذر کرد و گذر نکرد خوایی

۸- کلماتی هم وزن کلمات زی بنویسید. (۰.۵)

الف) فراق
 ب) شبستان:

مباری تحلیلی متن (۲ نمره)

۱- متن چیست؟ (۰.۵)

۲- در بررسی و تحلیلی متن باین به نکات زی توجه کرد؛

۱-.....
 ۲- شناسایی و استخراج نکات زبانی
 ۳- شناسایی و استخراج نکات ادبی

۴- شناسایی و استخراج نکات فکری
 ۵- نتیجه گیری و ..... (۰.۵)

۳- در خوانش دقیق شعر زی، به چه نکاتی باین توجه کرد؟ (۰.۵)

غم زیدستان بخور زغهار
 نصیحت که خالی بود از غرض
 بترس از زبردستی روزگار
 چو داروی تلخ است دفع مرض

۴- با توجه به قلمرو فکری در این متن به چه نکته ای می رسید؟ (۰.۵)

غم و شادمانی نماند ولیک
 جزای عمل ماند و نام ریک

نقد و تحلیلی نظم و شعر (۴ نمره)

۱- با توجه به قلمرو ادبی (ضرب المثل، تناسب، تشخیص و تکرار) را شناسایی کنید. (۱)

رشته: انسانی

پای: دهم

سوالات درس: علوم و فنون

شماره کلاس:

نام و نام خانوادگی:

نمره باحروف:

نمره برگه

غنچه با دل گرفته گفت: «زندگی لب ز خنده بستن است/ گوشه ای درون خود نشستن است»/ گل به خنده گفت: «زندگی شکفتن است/ با زبان سبز، راز گفتن است.»/ تو چه فکر می کنی؟ / راستی کدام یک درست گفته اند؟! من که فکر می کنم / گل به راز زندگی اشاره کرده است/ هرچه باشد او گل است/ گل یکی دو پیهن / بیشتر ز غنچه پاره کرده است.

۲- با توجه به متن دو ویژگی زیبایی استخراج کنید. (۰.۵)

«مردم آزاری را حکایت کنند که سنگی بر سر صالحی زد. درویش را مجال انتقام نبود؛ سنگ را نگاه همی داشت تا زمانی که فلک را بر آن لشکری خشم آمد و در چاه کرد. درویش اندر آمد و سنگ در سرش کوفت ...»

۳- در این جملات آرای ی سجع را نشان دهی. نوع آن ها را بنویس. (۱)
الف) نصیحت از دشمن پذیفتن خطاست؛ ولیکن شریهن رواست تا به خلاف آن کارگری که عین صواب است.
ب) ... زی که در مکن دو ضد جمع بود؛ هم محنت بود هم شادی ...

۴- آلی مصراع های این دو بیت هم وزن هستند؟ (۱)

باغ زمن صاحب بیهی شد

ابر زمن حامل سرمای شد

۵- «نوع ادبی» جملات زی را معین کنید. (۰.۵)

لختی بخند خنده ی گل زییاست

الف) لبخند تو خلاصه ی خوبی هاست

نهال دشمری برکن که رنج بی شمار آرد

ب) درخت دوستی بنشان که کام دل به بار آرد

تاریخ ادبیات (۲ نمره)

۱- آثار به جای مانده ی زبان فارسی باستان، فرمان ها و نامه های شاهان هخامنشی است که به خط ..... نوشته شده است. (۰.۲۵)

۲- زبان پهلوی، زبان رسمی دوران ..... بود. (۰.۲۵)

۳- در زمان سامانیان، ..... عمده ترین مرکز فرهنگی به شمار می آمد. (۰.۲۵)

۴- از سخنوران بزرگ قرن چهارم و پنجم می توان به رودکی، فردوسی و ..... اشاره کرد. (۰.۲۵)

۵- با توجه به ویژگی های شعر در قرن چهارم و پنجم، کدام گزینیه نادرست است؟ (۰.۲۵)

الف) یکی از ویژگی های شعر در این دوره، سادگی فکر و روای کلام است.

ب) شاعر این عصر، بیشتر به واقعیت بیوری نظر داشته است.

ج) بیشتری مفاهیم شعر در این عصر، تعالیم کلی اخلاقی است.

د) داستان سرایی و قصه پردازی در این دوره به اوج خود رسید.

۶- نثر در عهد سامانی بیشتر به مضامین حماسی، ..... و تاریخی توجه دارد. (۰.۲۵)

۷- «ترجمه ی تفسیری طبری» از کیهت؟ (۰.۲۵)

۸- «تاریخ بلعمی» برگرفته از کدام کتاب است؟ (۰.۲۵)

